

Asia: VN/10579/2020

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta: koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua tehostava altistuneiden tunnistusjärjestelmä

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajatahon virallinen nimi

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Jarmo J Koski

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Johtajaylilääkäri, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä,

Onko vastaaja

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

Kysymyksiä esityksen tavoitteista ja vaikutuksista

Voidaanko ehdotetulla altistuneiden tunnistusjärjestelmällä mielestänne tehostaa koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua?

Kyllä pääosin [Vaikutus riippuu mobiilisovelluksen käytettävyydestä ja käyttöasteesta]

Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

Kyllä pääosin

Onko esityksestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

Ei pääosin [Vaikutusten arvioinnissa on kyllä tunnistettu laaja-alaisesti taloudelliset vaikutukset, joskin arvioinnissa on runsaasti epävarmuustekijöitä]

Onko esityksestä aiheutuvat muut vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

Ei pääosin [Vaikutuksia on kyllä arvioitu monipuolisesti, mutta epävarmuustekijöitä on runsaasti]

Mahdolliset yksilöidyt pykälämuutosehdotukset

Ehdotuksenne 43 a §:n muutoksiksi (Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 b §:n muutoksiksi (Kansaneläkelaitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 c §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän yhteydessä tapahtuva tietojen käsittely)

-

Ehdotuksenne 43 d §:n muutoksiksi (Suhde 22 §:ssä säädettyyn ilmoitusvelvollisuuteen)

-

Ehdotuksenne 43 e §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmästä saadun altistumistiedon käsitteleminen)

-

Ehdotuksenne 43 f §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän toteutuksen ohjaus)

-

Ehdotuksenne 43 g §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen)

-

Ehdotuksenne 43 h §:n muutoksiksi (Valvonta)

-

Voimaantulosäännös: Ovatko esityksen voimaantulo- ja voimassaoloajat perusteltuja esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi?

-

Muut huomiot esityksestä

Mahdolliset muut näkemyksenne esityksestä?

Yleisesti voidaan todeta, että digitaalisten välineiden käyttöönotto ja käyttö on kannatettavaa. Tartunnan jäljityksessä esitelty mobiilisovellus voi parhaimmillaan tuoda lisäarvoa ja täydentävää tietoa, mutta erityisesti voimakkaan epidemian yhteydessä korostuu päällekkäisen altistustiedon runsaus lisäkuormituksineen tartunnan jäljitys järjestelmälle. Mikäli mobiilisovellus saataisiin laajasti käyttöön, niin sovelluksen avulla saatava tarkennettu altistustieto voisi edesauttaa kohdennettuja toimenpiteitä ja tukea rajoitteiden purkamista. Sovellus tunnistaisi tartunnan saajan ja hänelle

mahdollisen altistuneen etäisyyden, mutta ei tunnistaisi esimerkiksi sitä, ovatko ko. henkilöt sisätilassa vai eivät. Viruksen mahdollinen / todennäköinen aerosolivälitteisyys korostuu nimenomaan sisätiloissa. Täten sovelluksen kyvyssä tunnistaa todelliset altistumistilanteet on epävarmuustekijöitä, josta yhtenä esimerkkinä on myös terveydenhuollossa ja/tai sosiaalipalvelujen asiakastilanteessa tapahtuva lähikontakti, jossa kuitenkin suojauksella rajoitetaan tehokkaasti altistumista. Vastaavanlaisia ylimitoitettuja altistumistietoja voisi syntyä muissakin kontakteissa, joissa on hyödynnetty suojauksia (lasi-/ pleksiseinäkkeet, yms.) On mahdollista, että edellä mainittuja väriä hälytyksiä tulee runsaastikin, että ne työllistävät lisäarvoa tuottamattomina tartunnan jäljityshenkilöstöä.

Edellä mainittuun liittyy myös karanteenipäätösten linjaus tilanteissa, joissa tieto pohjautuu mobiilisovelluksen kautta saatuun tietoon. Jatkovalmistelussa tarvittaisiin linjaukset tähänkin.

Yhdenvertaisuusnäkökulmasta mobiilisovellus muodostaa ainakin jonkin asteisen ongelman, koska päätelaitetta ei ole niiden runsaudesta huolimatta kaikilla, eikä kaikilla käyttäjilläkään ole valmiuksia toimia mobiililaitteeseen tulleen altistumistiedon mukaisesti ja siten osa väestöstä jää tämän mahdollisuuden ulkopuolelle. Näkökohtaa on kyllä tarkasteltu asian käsittelyn taustamateriaalissa.

Koski Jarmo
Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä